

พฤติกรรมกำรป้องกันโควิด-19 หลังการระบาดของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่มารับบริการ ณ สถาบันพัฒนาสุขภาพวะเขตเมือง กระทรวงสาธารณสุข

วิภาดา รุปงาม*

นักศึกษาลัทธิสุตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษาและส่งเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์

อลงกรณ์ เปกาฬี

ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

นิรัตน์ อิมามี

สาขาวิชาสุขศึกษาและส่งเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วันรับวัน 19 กุมภาพันธ์ 2567, วันแก้ไข 29 มีนาคม 2567, วันตอบรับ 17 เมษายน 2567.

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาดของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่มารับบริการ ณ สถาบันพัฒนาสุขภาพวะเขตเมือง ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ ได้จำนวนตัวอย่าง 254 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test) และฟิชเชอร์ (Fisher exact test) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกำรป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาดอยู่ในระดับดี ร้อยละ 68.9 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน ประวัติการฉีดวัคซีนโควิด การรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 ความคาดหวังในผลของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันกำรติดเชื้อโควิด-19 การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันกำรติดเชื้อโควิด-19 รวมทั้งปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริมในการปฏิบัติพฤติกรรมกำรป้องกันโรคโควิด-19 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย สถาบันพัฒนาสุขภาพวะเขตเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาด ให้แก่กลุ่มผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการสร้างเสริมการรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 ความคาดหวังในผลของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันกำรติดเชื้อโรคโควิด-19 และการรับรู้ความสามารถตนเอง เพื่อให้กลุ่มผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง สามารถปฏิบัติตัวเพื่อกำรป้องกันกำรติดเชื้อโควิด-19 ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ: พฤติกรรมกำรป้องกันโรคโควิด-19 ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) การรับรู้ความสามารถตนเอง

*ผู้รับผิดชอบบทความ, อีเมล: Golf.roopngam@gmail.com

Post-Pandemic COVID-19 Preventive Behaviors of Chronic Non - Communicable Diseases Patients Who Received Services at Metropolitan Health and Wellness Institution Ministry of Public Health

Wipada Roopngam

Master of Science Student in Health Education and Health Promotion,
Faculty of Public Health, Mahidol University

Manirat Therawiwat

Alongkorn Pekalee

Department of Health Education and Behavioral Science,
Faculty of Public Health, Mahidol University

Nirat Imami

Expert in Health Education and Health Promotion Program,
Faculty of Public Health, Mahidol University

Received 19 February 2024, Revised 29 March 2024, Accepted 17 April 2024.

Abstract

This cross-sectional survey research aimed to study factors related to post-pandemic COVID-19 preventive behaviors among patients with Chronic Non-Communicable Diseases who received service at Metropolitan health and wellness institution. The sample consisted of 254 NCDs patients selected by systematic random sampling. Data were collected through a Self-administered questionnaire and was analysed by descriptive statistics and Chi-square test and Fisher exact test was analyze the factors related to post-pandemic COVID-19 preventive behaviors. The results found that most of the samples had Post-pandemic COVID-19 Preventive behaviors at good level, 68.9 percent. Factors that were statistically significantly ($p < 0.05$) related to post-pandemic COVID-19 preventive behaviors were income, history of COVID-19 vaccination, perceived severity of COVID-19, outcome expectation regarding the results of behavioural practices to prevent COVID-19, and self-efficacy in preventing COVID-19, including reinforcing factors and enabling factors in preventing COVID-19. Suggestions from the research results, The Metropolitan health and wellness institution and related agencies should organize activities to promote COVID-19 preventive behaviors for patients with chronic non-communicable diseases, with an emphasis on perceived severity, outcome expectation and self-efficacy in preventing COVID-19 continuously, for people with chronic non-communicable diseases are aware of and practice behaviors to prevent COVID-19 infection effectively.

Keywords: COVID-19 Preventive behaviors, Chronic Non-Communicable Diseases' Patients, Self-efficacy

*Corresponding author, e-mail: Golf.roopngam@gmail.com

■ unna

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) เกิดจากเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 สามารถแพร่เชื้อจากคนสู่คนผ่านละอองฝอยขนาดเล็ก (Aerosol) และพบผู้ป่วยยืนยันในหลายประเทศทั่วโลก องค์การอนามัยโลก (WHO) จึงได้ประกาศเป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern- (PHEIC) เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา⁽¹⁾ จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว โดยพบผู้ป่วยรายใหม่ทั่วโลกเพิ่มขึ้นวันละประมาณ 3,000-4,000 ราย และมีอัตราการเสียชีวิตประมาณร้อยละ 3.5 กลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ ผู้สูบบุหรี่ และผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน เป็นต้น⁽²⁾

สถานการณ์การระบาดในประเทศไทยระหว่างวันที่ 14-20 มกราคม 2567 พบผู้ป่วยนอนรักษาในโรงพยาบาลจำนวน 718 ราย เฉลี่ย 102 รายต่อวัน เป็นผู้ป่วยอาการรุนแรงปอดอักเสบ 209 ราย ใส่ท่อช่วยหายใจ 149 ราย และเสียชีวิต 11 ราย โดยผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุหรือมีโรคเรื้อรัง (608) ได้แก่ โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไตวายเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคอ้วน โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน และผู้ที่ไม่ได้รับวัคซีนหรือได้รับวัคซีนเพียง 2 เข็ม⁽³⁾

กระทรวงสาธารณสุขได้มีการกำหนดมาตรการเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 เมื่อเข้าสู่ระยะหลังการระบาดใหญ่ (Post-pandemic) สำหรับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในกลุ่มเสี่ยง 608 หรือประชาชนที่ฉีดวัคซีนไม่ครบตามกำหนด เช่น ผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ผู้ที่มีโรคประจำตัว 7 กลุ่มโรค ได้แก่ หมั่นล้างมือ

ด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ เว้นระยะห่างตามความเหมาะสม และสวมหน้ากากอนามัยเมื่อจำเป็น อีกทั้งยังมีการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงได้รับวัคซีนให้ครอบคลุมมากที่สุด เพื่อเป็นการลดความรุนแรงและภาวะแทรกซ้อนจากการติดเชื้อ⁽⁴⁾ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่ประชาชนในด้านบริการสุขภาพ ได้ยึดเอาแนวทางและมาตรการป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 มาใช้ในหน่วยงาน โดยมีการกระตุ้นให้ผู้รับบริการหมั่นล้างมือบ่อยๆ สวมใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งที่มาพบแพทย์ จัดที่นั่งสำหรับผู้รับบริการโดยมีการเว้นระยะห่าง และมีการเปิดบริการฉีดวัคซีนโดยเฉพาะในกลุ่มเสี่ยง 608

จากรายงานสถานการณ์อัตราป่วยและอัตราตายด้วยโรคโควิด-19 ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พบยอดผู้ป่วยสะสมตั้งแต่มีการระบาดจนถึงวันที่ 10 ธันวาคม 2565 จำนวน 1,708,497 ราย ยอดผู้เสียชีวิตสะสมจำนวน 13,589 ราย โดยผู้เสียชีวิตส่วนมากเป็นผู้มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีโรคประจำตัวคือ โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง⁽⁵⁾ จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่า ผู้ที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคไตเรื้อรัง และอาการทางตับ เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะมีอาการรุนแรง และอาจเสียชีวิตได้หากติดเชื้อโควิด-19 เมื่อเทียบกับผู้ป่วยทั่วไป^(1,4,6) ดังนั้นกลุ่มผู้ป่วยดังกล่าวนี้จึงควรปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันและหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่างๆ เพื่อป้องกันโควิด-19

แม้ว่าปัจจุบันสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศไทยดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ลดลงต่ำกว่า 5,000 ราย

ต่อวัน ผู้เสียชีวิตลดลงต่ำกว่า 50 รายต่อวัน การฉีดวัคซีนโควิด-19 ทำได้ดี⁽⁷⁾ ทำให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและได้รับการชื่นชมจากองค์การอนามัยโลกและนานาชาติว่าบริหารจัดการโรคระบาดได้ดี มีความพร้อมในการเผชิญปัญหาและปรับตัวไปตามสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศยกเลิกโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากโรคติดต่ออันตราย กำหนดให้เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 เป็นต้นไป⁽⁸⁾

อย่างไรก็ตามปัจจุบันก็ยังพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่เป็โรคเรื้อรัง ซึ่งเป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วงเมื่อมีการติดเชื้อมักมีอาการรุนแรง ดังนั้นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ที่เป็โรคเรื้อรังมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 อย่างต่อเนื่องภายหลังการระบาดนั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรม ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมา มีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำพฤติกรรมป้องกันโควิด-19 ในช่วงที่มีการระบาด ซึ่งพบว่า ปัจจัยมีทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคล⁽⁹⁻¹¹⁾ และปัจจัยแวดล้อมภายนอก⁽¹²⁻¹⁴⁾ แต่ยังไม่พบการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาดหรือหลังจากประกาศเป็โรคประจำถิ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันโควิด-19 ของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ภายหลังสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประยุกต์แบบจำลอง PRECEDE⁽¹⁵⁾ ในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ ปัจจัยนำ (Predisposing factor) ปัจจัยเสริม (Reinforcing factor) และปัจจัยเอื้อ (Enabling factor) เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดปัจจัยที่ศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปเป็นฐาน

ข้อมูลในการออกแบบกิจกรรมสร้างเสริมความรู้ การรับรู้และพฤติกรรมป้องกันโควิด-19 ในกลุ่มผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังหลังการระบาดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

■ วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาดของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่มารับบริการ ณ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กระทรวงสาธารณสุข

■ วิธีการศึกษา

● ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรคความดันโลหิตสูง และโรคไขมันในเลือดสูง ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป ที่มารับบริการคลินิกพัฒนารูปแบบและนวัตกรรมบริการสุขภาพ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข คำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ แดเนียล⁽¹⁶⁾ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างจากการตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 รวมจำนวนตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด 254 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดย 1) ตรวจสอบทะเบียนรายชื่อผู้ป่วยโรคเรื้อรัง การคัดเลือกรายชื่อผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเข้า (Inclusion Criteria) ได้แก่ เป็นผู้ป่วยทั้งเพศชายและหญิง ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรคความดันโลหิตสูง และโรคไขมันในเลือดสูง มีอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป และสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยและยินยอมในการให้ข้อมูลโดยได้รับการบอกกล่าวอย่างครบถ้วน 2) นำรายชื่อมาเรียงลำดับตามตัว

อักษร ทำการกำหนดตัวเลขเรียงลำดับให้กับสมาชิก 3) หาอัตราส่วน (k) ระหว่างประชากร (N) และกลุ่มตัวอย่าง (n) จาก สูตร $K = \frac{N}{n}$ 4) เพื่อทำการเลือกสมาชิกคนแรก (R) โดยใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน 5) หาสมาชิกคนต่อไป โดยใช้ค่าอัตราส่วนที่คำนวณได้ โดย (R, R+k, R+2k, R+3k, ..., R+nk) จนได้ตัวอย่างครบตามจำนวน 254 คน สำหรับเกณฑ์การคัดตัวอย่างออกจากการวิจัย (Exclusion criteria) คือ ผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรคความดันโลหิตสูง และโรคไขมันในเลือดสูง ที่ไม่พร้อมให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลน้อยกว่าร้อยละ 80 ของคำถามทั้งหมด

● **เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา** เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามตัวแปรและวัตถุประสงค์ของการศึกษา แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะประชากรและการเจ็บป่วย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การมีโรคประจำตัว การได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 การเคยป่วยด้วยโรคโควิด-19 และการมีคนในครอบครัวป่วยด้วยโรคโควิด-19 ลักษณะคำถามมีทั้งคำถามปลายปิดคือมีตัวเลือกให้เลือกตอบ และคำถามปลายเปิดให้ตอบข้อมูลที่เป็นจริงของกลุ่มตัวอย่าง คำถามมีจำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยนำ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการติดเชื้อโควิด-19 การรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 ความคาดหวังในผลของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 และการรับรู้ความสามารถตนเอง มีจำนวน 7 ข้อ เป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่น่าใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 ปัจจัยเอื้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับ

การเข้าถึงวัสดุอุปกรณ์ป้องกันโรคโควิด-19 เช่น หน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันโรคโควิด-19 โดยลักษณะของคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert Scale)⁽¹⁷⁾ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เข้าถึงได้น้อยที่สุด เข้าถึงได้น้อย เข้าถึงได้ปานกลาง เข้าถึงได้มาก เข้าถึงได้มากที่สุด คำถามมีจำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยเสริม เป็นคำถามเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและเจ้าหน้าที่จากสถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร (Information supports) หน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert Scale)⁽¹⁷⁾ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ได้รับน้อยที่สุด ได้รับน้อย ได้รับปานกลาง ได้รับมาก ได้รับมากที่สุด คำถามมีจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาด ลักษณะคำตอบเป็นการวัดความถี่ในการปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา แบ่งเป็น 5 ระดับความถี่ คือ ไม่เคยปฏิบัติเลย ปฏิบัติ 1 - 2 วัน/สัปดาห์ ปฏิบัติ 3 - 4 วัน/สัปดาห์ ปฏิบัติ 5 - 6 วัน/สัปดาห์ และปฏิบัติทุกวัน มีข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยงโดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน และนำมาวิเคราะห์ความเที่ยง ได้ดังนี้ การรับรู้โอกาสเสี่ยงได้เท่ากับ 0.818 การรับรู้ความรุนแรงได้เท่ากับ 0.859 ความคาดหวังในผลของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19

ได้เท่ากับ 0.893 และการรับรู้ความสามารถตนเองได้เท่ากับ 0.861 ปัจจัยเอื้อได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.865 ปัจจัยเสริมได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.782 สำหรับข้อมูลทั่วไปเป็นข้อมูลส่วนบุคคล และพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 เป็นคำถามที่สะท้อนการปฏิบัติที่เป็นจริงจึงตรวจสอบคุณภาพเฉพาะด้านความตรงและการใช้ภาษา

● **การรวบรวมข้อมูล** ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนสิงหาคม ถึงเดือนตุลาคม 2566 ด้วยการแจกแบบสอบถามให้ตัวอย่างตอบด้วยตนเองรายบุคคล จนได้จำนวนแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรและการเจ็บป่วย ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาดด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test) และฟิชเชอร์ (Fisher exact test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$

● **การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง** การวิจัยครั้งนี้ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล เอกสารรับรอง เลขที่ MUPH 2023 – 038 วันที่ 22 มีนาคม 2566

■ ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรและการเจ็บป่วย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.0 อายุเฉลี่ย 59.83 ปี จบการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 40.2 มีสถานภาพ

แต่งงานและอยู่กับคู่สมรส ร้อยละ 58.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 21,229 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวที่ต้องรับการรักษาต่อเนื่อง คือ โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 62.6 เคยได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 จำนวน 3 เข็มมากที่สุด ร้อยละ 30.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคโควิด-19 ร้อยละ 56.3 โดยเคยเจ็บป่วยด้วยโรคโควิด-19 จำนวน 1 ครั้ง ร้อยละ 50.8

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับที่ดี ร้อยละ 68.9 โดยพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ที่ปฏิบัติเป็นประจำหรือปฏิบัติทุกวัน เป็นส่วนใหญ่หรือมากกว่า ร้อยละ 70 ขึ้นไป ได้แก่ การใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อออกนอกบ้าน ร้อยละ 95.7 ใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่ออยู่ในสถานที่แออัดพื้นที่ชุมชน ตลาดและโรงพยาบาล ร้อยละ 93.3 เว้นระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร กรณีที่มีคนในบ้านอยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 ร้อยละ 78.3 และล้างมืออย่างถูกวิธี 7 ขั้นตอนด้วยน้ำและสบู่ หรือล้างด้วยเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้งหลังเข้าห้องน้ำ ร้อยละ 73.6

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรและการเจ็บป่วย ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาด ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาด ของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน ($p=0.029$) ประวัติการฉีดวัคซีนโควิด-19 ($p=0.024$) การรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 มีความคาดหวังในผลของการปฏิบัติ

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะประชากร กับพฤติกรรมกำบังกันโรค โควิด-19 (n =254)

ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากร	ระดับพฤติกรรม			p-value
	ต้องปรับปรุง n(%)	พอใช้ n(%)	ดี n(%)	
เพศ				0.130 ^(a)
ชาย	8 (8.5)	28 (29.8)	58 (61.7)	
หญิง	7 (4.4)	36 (22.5)	117 (73.1)	
อายุ (ปี)				0.677 ^(b)
40 ปี และน้อยกว่า	0(0.0)	4(33.3)	8(66.7)	
41 - 50 ปี	2(7.4)	8(29.6)	17(63.0)	
51 - 60 ปี	2(2.4)	19(22.9)	62(74.7)	
61 - 70 ปี	8(8.4)	25(26.3)	62(65.3)	
>70 ปี	3(8.1)	8(21.6)	26(70.3)	
ระดับการศึกษา				0.311 ^(a)
ประถมศึกษา	2(3.6)	14(25.0)	40(71.4)	
มัธยมศึกษา หรือ ปวช. ปวส.	6(5.9)	20(19.6)	76(74.5)	
ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า	7(7.3)	30(31.3)	59(61.5)	
สถานภาพสมรส				0.937 ^(b)
โสด	2(4.8)	11(26.2)	29(69.0)	
แต่งงานและอยู่ด้วยกัน	10(6.7)	35(23.5)	104(69.8)	
แต่งงานแต่แยกกันอยู่ หรือ หย่า หม้าย	3(4.8)	18(28.6)	42(66.7)	
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)				0.029 ^(b)
<10,000	5(8.6)	13(22.4)	40(69.0)	
10,001 - 19,999	1(1.4)	14(20.3)	54(78.3)	
20,000 - 29,999	7(13.5)	11(21.2)	34(65.4)	
30,000 และมากกว่า	2(2.7)	26(34.7)	47(62.7)	

a =Chi-square test, b=Fisher's Exact test, *p<0.05.

พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 (p=0.021) การรับรู้ความสามารถตนเอง (p<0.001) ปัจจัยเอื้อ (p<0.001) และปัจจัยเสริม (p<0.001)

■ **อภิปรายผล**

จากการศึกษาพฤติกรรมกำบังกันโควิด-19 หลังการระบาด ในผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ที่มารับบริการ ณ สถานพยาบาลสุขภาพ

เขตเมือง กระทรวงสาธารณสุข พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกำบังกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับที่ดี ร้อยละ 68.9 อธิบายได้ว่า การป่วยด้วยโรคประจำตัวที่ต้องมารับบริการตรวจรักษาอย่างต่อเนื่องทำให้มีการได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องโรคโควิด-19 ความรุนแรงของโรคโควิด-19 และพฤติกรรมกำบังกันโรคโควิด-19 จากทางสถาบัน รวมทั้งสื่อต่างๆ มีการ

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาดของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ปัจจัยด้านการรับรู้	ระดับพฤติกรรม			p-value
	ต้องปรับปรุง n(%)	พอใช้ n(%)	ดี n(%)	
การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการติดเชื้อโควิด-19				0.871 ^a
ระดับต่ำ	1(4.2)	8(33.3)	15(62.5)	
ระดับปานกลาง	12(6.0)	48(23.9)	141(70.1)	
ระดับสูง	2(6.9)	8(27.6)	19(65.5)	
การรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19				0.011 ^a
ระดับต่ำ	4(7.4)	20(37.0)	30(55.6)	
ระดับปานกลาง	8(6.2)	36(27.7)	86(66.2)	
ระดับสูง	3(4.3)	8(11.4)	59(84.3)	
ความคาดหวังในผลของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโควิด-19				0.021 ^a
ระดับต่ำ	1(8.3)	4(33.3)	7(58.3)	
ระดับปานกลาง	12(10.1)	34(28.6)	73(61.3)	
ระดับสูง	2(1.6)	26(21.1)	95(77.2)	
การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19				<0.001 ^a
ระดับต่ำ	7(17.5)	11(27.5)	22(55.0)	
ระดับปานกลาง	8(9.1)	28(31.8)	52(59.1)	
ระดับสูง	0(0.0)	25(19.8)	101(80.2)	
ปัจจัยเอื้อ				<0.001 ^a
ระดับต่ำ	5(45.5)	3(27.3)	3(27.3)	
ระดับปานกลาง	7(10.8)	17(26.2)	41(63.1)	
ระดับสูง	3(1.7)	44(24.7)	131(73.6)	
ปัจจัยเสริม				<0.001 ^a
ระดับต่ำ	4(30.8)	3(23.1)	6(46.2)	
ระดับปานกลาง	7(7.8)	28(31.1)	55(61.1)	
ระดับสูง	4(2.6)	33(21.9)	114(75.5)	

a =Chi-square test

ให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคที่ดี

ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาด อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ รายได้ต่อเดือน (p=0.029) ซึ่งมีความสอดคล้องกับการ

ศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ดีเพียงพอ ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและอุปกรณ์ป้องกันโรคโควิด-19 ที่ง่ายขึ้น และผู้ที่มีรายได้ที่น้อยนั้นยังเป็นอุปสรรคต่อการทำพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19⁽¹⁸⁻²⁰⁾ อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 บางพฤติกรรม

เช่น พฤติกรรมการใส่หน้ากากอนามัย พฤติกรรมการล้างมือด้วยสบู่หรือแอลกอฮอล์ และการไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 นั้นมีความเกี่ยวเนื่องกับค่าใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้ออุปกรณ์ในการป้องกัน เช่น หน้ากากอนามัย สบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปรับบริการในการฉีดวัคซีน เป็นต้น

นอกจากนี้ประวัติการฉีดวัคซีนโควิด-19 เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญ ($p=0.024$) อภิปรายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประวัติการฉีดวัคซีนโควิด-19 นั้น โดยเฉพาะในกลุ่มที่เคยฉีดมาแล้ว 3 เข็ม มีการกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 ในระดับที่ดี อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงความรุนแรงของโรคและรับรู้ว่าการฉีดวัคซีนสามารถบรรเทาอาการรุนแรงเมื่อติดเชื้อได้จึงทำให้ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้านี้⁽¹²⁾ ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการป้องกันโรคโควิด-19 กับการเข้ารับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุ พบว่า การรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 ความคาดหวังในประสิทธิผลวัคซีนโควิด-19 การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคโควิด-19 และการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคโควิด-19 มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการฉีดวัคซีนโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r= 9.002, p\text{-value}=0.004$)

ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาดพบ 3 ปัจจัย ได้แก่ การรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 ($p=0.011$) ความคาดหวังในผลของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ($p=0.021$) การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ($p<0.001$) ซึ่งมีความสอดคล้อง

กับการศึกษาที่ผ่านมา^(14,21-22) พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ ความคาดหวังในผลของการตอบสนองในการป้องกันโรค และการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยเอื้อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) อาจเนื่องมาจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ ทำให้สถานบริการมีความตื่นตัวมีการจัดบริการเต็มรูปแบบรวมทั้งมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ มีการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ สนับสนุนให้กับประชาชน และมีการจัดตั้งไว้ในสถานที่สาธารณะที่สามารถใช้บริการได้สะดวก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 หลังการระบาดในระดับที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา⁽²³⁻²⁴⁾ พบว่า การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพนั้น มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) สอดคล้องตามแนวคิดของ Caplan⁽²⁵⁾ ที่กล่าวว่าธรรมชาติของการปฏิสัมพันธ์กับระหว่างบุคคลต้องมีการให้การช่วยเหลือ สนับสนุนทั้งด้านอารมณ์ ให้กำลังใจ แบ่งปันสิ่งของ ชื่นแမ်း ให้คำแนะนำหรือข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้บุคคลรู้สึกว่าคุณมีความมั่นคงและปลอดภัย ก็จะสามารถปฏิบัติตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งยังสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา⁽²⁶⁾ ที่พบว่า ปัจจัยทางสังคมนั้น มีอิทธิพลนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีและความเป็นอยู่ที่ดีด้วย และการได้รับการกระตุ้นจากครอบครัว เพื่อน บุคคลรอบข้าง สื่อมาตรการ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรม

การป้องกันตนเองจากโควิด-19 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁽²⁷⁾

■ สรุปผล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 มีดังนี้ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ($p=0.029$) ประวัติการฉีดวัคซีนโควิด-19 ($p=0.024$) ปัจจัยนำ ได้แก่ การรับรู้ความรุนแรง ($p=0.011$) ความคาดหวังในผลของการปฏิบัติพฤติกรรม ($p=0.021$) การรับรู้ความสามารถตนเอง ($p<0.001$) ปัจจัยเอื้อ ($p<0.001$) และปัจจัยเสริม ($p<0.001$)

■ ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมืองและหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมความรู้ การรับรู้ความโอกาสเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 รวมทั้งการ

สร้างการรับรู้ความสามารถตนเองเกี่ยวกับการป้องกันโรคโควิด-19 ให้แก่กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการกระตุ้นให้ไปรับบริการฉีดวัคซีน ในกลุ่มผู้ที่ยังไม่ได้ฉีด หรือที่ยังฉีดเข็มกระตุ้นเพียงแค่ 1 เข็ม

2. ควรมีการพัฒนาและศึกษาวิจัยแบบกึ่งทดลองโปรแกรมหรือชุดกิจกรรมสร้างเสริมการรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 การรับรู้ผลดีหรือประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกัน การติดเชื้อโควิด-19 การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 โดยเน้นกิจกรรมให้ผู้ป่วยโรคเรื้อรังมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และการฝึกทักษะการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 จากการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น หรือกลุ่มเสี่ยง เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังมีการปฏิบัติพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมโรค. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 2 ธันวาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/>
2. กรมควบคุมโรค. รายงานสถานการณ์ โควิด-19 ภายในประเทศ [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard>.
3. กรมควบคุมโรค. รายงานสถานการณ์ โควิด-19 [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 20 มีนาคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=40189&deptcode=brc>.
4. กรมควบคุมโรค. คำแนะนำสำหรับประชาชนเพื่อการป้องกันโควิด-19 เมื่อเข้าสู่ระยะหลังการระบาดใหญ่ (Post-pandemic) [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/int_protection/int_protection_220665.pdf
5. กรมควบคุมโรค. รายงานสถานการณ์ โควิด-19 ภายในประเทศ [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard>
6. Nikoloski Z, Alqunaibet AM, Alfawaz RA, Almudarra SS, Herbst CH, El-Saharty S, et al. Covid-19 and non-communicable diseases: evidence from a systematic literature review. BMC Public Health [Internet]. 2021 [cited 2024 Mar 20];21(1):1068. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34090396/>
7. กรมควบคุมโรค. รายงานความก้าวหน้าการให้บริการฉีดวัคซีนโควิด 19 [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 30 กันยายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/vaccine-covid19/pages/>.

8. กระทรวงสาธารณสุข. แผนและมาตรการ การบริหารจัดการสถานการณ์ โควิด-19 สู่วิถีชีวิตประจำวัน 19 [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 30 กันยายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://dmsic.moph.go.th/index/detail/8962>.
9. เพ็ญศรี หงษ์พานิช. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนจังหวัดปทุมธานี. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2565];7(3):175-85. เข้าถึงได้จาก: <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/view/254376>.
10. พัสกร องอาจ, รัชฎาภรณ์ อึ้งเจริญ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการป้องกันโรคโควิด-19 การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2565];7(3):64-71. เข้าถึงได้จาก: <https://he01.tcithaijo.org/index.php/kkujphr/article/view/247497/170638>.
11. เขาวลิต เลื่อนลอย. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชน อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 8 กันยายน 2565];2(1):18-33. เข้าถึงได้จาก: <https://he02.tcithaijo.org/index.php/tjphe/article/view/255782/174346>.
12. ไมลา อิศระสงคราม. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการป้องกันโรคโควิด-19 กับการเข้ารับบริการฉีดวัคซีนโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุ. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 1 ตุลาคม 2565];19(2):56-67. เข้าถึงได้จาก: <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/odpc10ubon/article/view/254683/173898>.
13. วิชัย เทียนถาวร, ณรงค์ ใจเที่ยง. ความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโควิดในกลุ่มวัยเรียนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2565];4(2):126-137. เข้าถึงได้จาก: <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/tjph/article/view/251352/171787>.
14. ภัทรนุช วิฑูรสกุล, ญานา ชัยสุวรรณ, สมสิริ รุ่งอมรรัตน์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ของครูและผู้ดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. วารสารการพยาบาลแห่งประเทศไทย [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2565];39(4):41-54. เข้าถึงได้จาก: https://ns.mahidol.ac.th/english/journal_NS/pdf/vol39/issue4/4%20Pattaranuch.pdf.
15. Green L, Krueter M. Health Promotion Planning An Education Approach. 4th ed. NewYork: McGraw-Hill; 2005.
16. Pourhoseingholi MA, Vahedi M, Rahimzadeh M. Sample size calculation in medical studies [Internet]. 2013 [cited 2023 Apr 10];6(1):14-7. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4017493/>.
17. Nemoto T & Beglar D. Developing likert-scale questionnaires. In: Sonda N. & Krause A, Eds. JALT2023 Conference Proceeding. Tokyo: JALT; 2014:4-5.
18. ชูนิกา จัมจุมรัส. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพการป้องกัน COVID-19 ในหมู่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจังหวัดอุทัยธานี ประเทศไทย. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9 [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 16 กันยายน 2565];15(38):645-58. เข้าถึงได้จาก: <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/RHPC9Journal/article/view/252138/172582>.
19. Yodmai K, Pechrapa K, Kittipichai W, Charupoonpol P, Suksatan W. Factors Associated with Good COVID-19 Preventive Behaviors Among Older Adults in Urban Communities in Thailand. J Prim Care Community Health [Internet]. 2021 [cited 2022 Sep 18];12:1-9. Available from: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8326623/pdf/10.1177_21501327211036251.pdf
20. Papageorge NW, Zahn MV, Belot M, van den Broek-Altenburg E, Choi S, Jamison JC, et al. Socio-demographic factors associated with self-protecting behavior during the Covid-19 pandemic. Journal of Population Economics [Internet]. 2021 [cited 2022 Dec 15];34(34):691-738. Available from: <https://doi.org/10.1007/s00148-020-00818-x>.
21. เขาวลิต เลื่อนลอย. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชน อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 8 กันยายน 2565];2(1):18-33. เข้าถึงได้จาก: <https://he02.tcithaijo.org/index.php/tjphe/article/view/255782/174346>.

22. พัศกร องอาจ, รัชฎาภรณ์ อึ้งเจริญ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการป้องกันโรคโควิด-19 การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2565];15(1):120-8. เข้าถึงได้จาก:<https://he01.tcithaijo.org/index.php/kkujphr/article/view/247497/170638>.
23. ปิยะนันท์ เรือนคำ, สุนธธา คงศีล, สุขุม เจียมตน, ยวนุช สัตยสมบุรณ์, เพ็ญพักตร์ อูทศ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชากรผู้ใหญ่: กรณีศึกษาเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสาธารณสุข [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 18 กันยายน 2565];31(2):247-59. เข้าถึงได้จาก: <https://phad.ph.mahidol.ac.th/research/2565/13.65%20Piyanan%20Article.pdf>.
24. รัชชานันท์ ศรีสุภักดิ์, ปณิตดา งามเปรี่ยม, สุรัตนา เหล่าไชย, ประภากร ศรีสว่างวงศ์. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางสุขภาพกับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุ ตำบลเวียงนาง จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2565];14(3):104-14. เข้าถึงได้จาก: <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/kkujphr/article/view/247497>.
25. Caplan G. Support systems and community mental health. New York: Behavioral Publication; 1974.
26. Cohen S, Gottlieb BH & Underwood LG. Social relationships and health. In: Cohen S, Underwood LG,& Gottlieb BH, Eds. Social support measurement and intervention: A guide for health and social scientists. New York: Oxford University Press; 2000. pp. 3-25.
27. คงกระพัน ชาตรี, ฆานวิวัฒน์ อุ้นแก้ว, ชญาอนุช ลักษณะวิจารณ์, ชีระชน พลโยธา, ภิญญพันธ์ เพี้ยชัย. ปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากโควิด-19 ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 20 กันยายน 2565];43(2):136-53. เข้าถึงได้จาก: <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/mpjh/article/view/249601/170257>

HEALTH